

DIMENSIUNILE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ ALE PROCESULUI DE MODERNIZARE A ȚĂRII MOLDOVEI ÎN A DOUA JUMĂTATE A SEC.XVIII

Valentin ARAPU

Universitatea de Stat din Moldova

Problema dimensiunilor economică și socială ale procesului de modernizare a Țării Moldovei în a doua jumătate a sec. XVIII este actuală prin prisma abordărilor științifice interdisciplinare. Transformările din societate sunt reflectate prin investigațiile de ordin istoric, economic, social, demografic, sociologic și juridic. Tema este cercetată pe dimensiunile didactică, economică și socială. Pe dimensiunea didactică este elucidat conceptul de *modernizare*, fiind relevate principalele scheme de periodizare a epocii moderne în plan universal și național. Aspectul modernizării pe dimensiunea economică este reflectat prin accentuarea rolului exercitat de centrele urbane în economia țării și al atelierelor noi de producție în cadrul cărora procesul de muncă era organizat după modelul manufacturilor descentralizate. Majoritatea manufacturilor au fost înființate de către domnitori, marii boieri sau la porunca nemijlocită a sultanilor. Dimensiunea socială a procesului de modernizare este relevantă prin sporirea rolului și a ponderii exercitate de către viitoarea pătură burgheză, reprezentată de negustori, meseriași, intelectuali, funcționari, proprietari de manufacturi și de mici instalații industriale, cămătari, arendași de moșii și de un număr însemnat de alojeni înstăriți, care, prin activitățile lor, contribuiau la dezvoltarea relațiilor pre-capitaliste.

Cuvinte-cheie: *Țara Moldovei, modernizare, epoca modernă, periodizare, economie, agricultură, centre urbane, manufactură, fiziocratism, reforme, arendare, camătă, pătură burgheză.*

ECONOMIC AND SOCIAL DIMENSIONS OF THE MODERNIZATION PROCESSES OF MOLDAVIAN PRINCIPALITY IN SECOND HALF OF XVIII CENTURY

The problem of economic and social dimensions of the modernization of Moldavian Principality in the second half of XVIII century is actual through the interdisciplinary scientific approaches. The changes in society are reflected in historical, economic, social, demographic, sociological and judicial investigations. This theme is researched on didactic, economic and social dimensions. On the didactic dimension is elucidated the concept of „modernization”, being revealed main periodization schemes of the modern era on the universal and national levels. Aspect of modernization on the economic dimension is reflected by emphasizing the role played by the urban centers in the country's economy and new production workshops in which the work was organized by the decentralized manufactures model. Most of manufactures have been established by the lords, great nobles or the direct command of the sultan. The social dimension of the modernization process is relevant by increasing the role and a greater share exercised by the forthcoming bourgeoisie represented by merchants, craftsmens, intellectuals, officials, owners of small manufacturing and industrial plants, moneylenders, leaseholders of estates and a large number of wealthy allogenes which, through their activities, contributed to the development of pre-capitalist relations.

Keywords: *Moldavian Principality, modernization, modern era, periodization, economics, agriculture, urban centers, manufacturing, fiziocratism, reforms, lease, usury, bourgeoisie.*

Prezentat la 30.04.2015

Publicat: iulie 2015